

Repercussió de la separació en els fills i la figura del psicòleg forense

Fa més de 25 anys que es va aprovar la *Llei del Divorci* i el nombre de ruptures matrimonials està creixent de forma continuada. Aquests processos, conflictius per a la majoria de les parelles que s'hi troben involucrades, resulten especialment adversos per a l'estabilitat emocional dels fills, que a més de viure el procés de separació dels seus pares, han de prescindir de la presència quotidiana d'un d'aquests.

Generalment, els fills poden no acceptar en un principi la decisió dels pares de separar-se, experimentant aquest fet com un succés traumàtic el qual ocasiona problemes en el seu equilibri emocional i repercuteix en tots els àmbits de la seva vida. La ruptura familiar evoca en el nen una aguda **sensació de shock, por intensa**, i s'acompanya sovint d'un **sentiment de gran confusió. També poden aparèixer sentiments de culpa, abandonament i rebutj, impotència i indefensió, inseguretats, ansietat i depressió, conductes regressives, frustració, comportaments disruptius, conductes repetitives, problemes escolars, etc.**

L'existència de tensions en una família repercuteix a tots els seus membres i de forma especial a aquells més petits, ja que encara no han desenvolupat les capacitats cognitives adequades per a afrontar la situació. Així doncs, tenint en compte que malauradament la separació es converteix moltes vegades en un camp de combat on els progenitors poden expressar-se de la forma més directa el seu odi, ressentiment i altres sentiments negatius generats durant l'etapa de convivència, **els fills esdevenen amb gran diferència, les víctimes potencials de tot aquest procés.** Aquest patró destructiu adoptat pels progenitors (en moltes ocasions inconscient/involuntari), lluny de resoldre els conflictes, únicament aconseguix incrementar el patiment i malestar, la frustració i el desajust emocional de tots els membres del nucli familiar.

Paral·lelament a això, el fet de què moltes parelles no es posin d'acord de forma voluntària sobre la tipologia de la custòdia més adequada pels fills després de la separació, implica que sigui un jutge qui hagi de resoldre sobre aquest dilema. És una obvietat doncs, que la falta de diàleg i cooperació entre progenitors, la incapacitat moltes vegades de diferenciar els rols paternals amb les vivències negatives que s'han viscut en la relació de parella i la inexistència d'un acord que únicament es centri en prioritzar el benestar del menor, generen sobre aquest, una situació de patiment innecessària.

Una bona manera de posar fi a aquesta situació de lluita i divergència, consisteix a cercar l'ajut d'un **mediador familiar**. La mediació com a procés facilita la comunicació entre persones que estan en conflicte, intentant mostrar un camí cap a la solució dels seus problemes, si bé és cert que en determinades ocasions aquest procediment pot no ser possible i fins i tot resultar contraproductiu (alts nivells d'hostilitat entre la parella, algun membre no exerceix control sobre la seva voluntat, un dels progenitors requereix d'un tractament psicològic, situacions de violència familiar, alcoholisme, toxicomania, ludopatia, etc.).

D'aquesta manera, sobre el marc de referència plantejat i tenint en compte el notable creixement de ruptures sentimentals en la societat actual, la figura del **psicòleg forense** adquireix especial rellevància. Fonamentalment, des d'aquesta vessant de la Psicologia el què es pretén és **dotar al procés judicial d'uns principis, tècniques i instruments psicològics que permetin una valoració més objectiva de la conducta humana, proporcionant d'aquesta manera auxili i suport al jutge en la seva presa de decisions**. En aquest sentit es precis assenyalar que malgrat el pèrit psicòleg emet un judici valoratiu sobre les persones immerses en un procés judicial, la seva funció no és la d'arribar a conclusions de cara a la sentència, sinó facilitar els coneixements especialitzats per a que el jutge pugui elaborar-la.

Així doncs, sol·licitar els serveis d'un psicòleg forense esdevé una opció altament recomanable quan la parella en procés de separació presenta greus dificultats per arribar a un acord o per resoldre els seus problemes mitjançant la mediació familiar. El psicòleg forense intervé en múltiples qüestions legals relacionades amb l'àmbit familiar: idoneïtat i valoració d'alternatives en processos de guarda i custòdia (atribució inicial, canvis de custòdia, seguiments tècnics, etc), disseny i establiment de règims de visita i comunicacions, plans de parentalitat, acolliments i adopcions, etc. La seva tasca es regeix, entre d'altres, per uns requisits invariables d'objectivitat, imparcialitat i rigorositat tècnica i científica i el seu màxim propòsit serà sempre el de **fer prevaldre l'interès superior del menor sobre qualsevol altre interès legítim que pugui concórrer**.

Hayden (1982) diu textualment "**El psicòleg és, en efecte, l'advocat de l'infant, perquè pot explicar el seu comportament, la seva perspectiva, les seves necessitats i desitjos, i presentar dins el context el significat dels punts de vista que el nen manifesta o calla**".

Laura Fabré Calonge
Psicòloga de PSIGMA